

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระดับความรู้สึกร่างกายของผู้ป่วยระบบประสาทสมอง
: การพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์

อรุณรัตน์ รุ่งโสม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัวของผู้ป่วยระบบประสาทสมอง: การพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์
CONSCIOUSNESS ASSESSMENT SCALES IN NEUROLOGIC PATIENTS: EVIDENCE BASED NURSING

อรุณรัตน์ รุ่งโสม 5337286 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อรพรรณ โดสิงห์, พย.ด., สุพร คณัญญ์ภูกุล, พย.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัวของผู้ป่วยระบบประสาทสมองเพื่อนำผลการศึกษามาสรุปเป็นข้อแนะนำในการเลือกใช้เครื่องมือสำหรับประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัวของผู้ป่วยระบบประสาทสมองได้อย่างแม่นยำและเที่ยงตรง กำหนดคำสำคัญในการสืบค้นตามหลัก PICO สืบค้นในฐานข้อมูล CINAHL, ScienceDirect, OVID, PubMed, SpringerLink และ BMJ Journals ใช้หลักฐานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษระหว่าง ค.ศ. 2000 – 2012 ประเมินคุณภาพและระดับของหลักฐานเชิงประจักษ์โดยใช้เกณฑ์ของเมลนิกและไพนธ์-โอเวอร์ฮอลต์ ปี 2011 ได้หลักฐานเชิงประจักษ์ 32 เรื่อง พบว่ามีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัว จำนวน 20 เครื่องมือซึ่งแบบประเมิน The Glasgow Coma Scale (GCS) เป็นเครื่องมือที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายทั้งในระยะฉุกเฉิน ระยะวิกฤต และระยะฟื้นฟู อย่างไรก็ตามก็ยังพบข้อจำกัดในการประเมินผู้ป่วยที่อยู่ในระยะ Minimal conscious state (MCS) และผู้ป่วยที่ใส่ท่อช่วยหายใจ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ได้ดีในการประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัวของผู้ป่วยระบบประสาทสมองที่อยู่ระยะ Coma หรือ ระยะ Minimal conscious state (MCS) ทั้งกลุ่มที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลและสถานพักฟื้นผู้ป่วยระยะยาว ได้แก่ The Coma Recovery Scale-Revised (CRS-R), Wessex Head Injury Matrix (WHIM), Western Neuro Sensory Stimulation Profile (WNSSP), and Sensory Modality Assessment Technique (SMART) นอกจากนี้ยังพบว่าเครื่องมือ The Full Outline of UnResponsiveness (FOUR) สามารถนำมาใช้ในการประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัวในผู้ป่วยระบบประสาทสมองที่ใส่ท่อช่วยหายใจในระยะฉุกเฉินและระยะวิกฤตได้อย่างเหมาะสมด้วย

ข้อแนะนำจากการศึกษาสามารถนำไปพัฒนาแนวทางในการเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผู้ป่วยสำหรับแพทย์และพยาบาลที่เป็นระบบให้ครอบคลุมในกลุ่มผู้ป่วยระบบประสาทสมองในแต่ละระยะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐานเดียวกัน

คำสำคัญ: การประเมินระดับความรู้สึกรู้ตัว / ผู้ป่วยระบบประสาทสมอง / การพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์

**CONSCIOUSNESS ASSESSMENT SCALES IN NEUROLOGIC PATIENTS:
EVIDENCE BASED NURSING**

ARUNRAT RANGSOM 5337286 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: ORAPAN THOSINGHA, D.N.S.,
SUPORN DANAIDUTSADEEKUL, D.N.S.**ABSTRACT**

This study aimed to analyze and synthesize evidence in regards to consciousness assessment scales in neurological patients. The PICO framework was employed as guidance to identify search keywords. Thirty two qualified evidences published in English, and distributed between 2000 and 2012, were retrieved from electronic databases; CINAHL, ScienceDirect, OVID, PubMed, SpringerLink and BMJ Journals. All evidences were evaluated for their qualities, then they were analyzed and synthesized.

The results revealed that 20 scales were frequently used to assess neurologic patients. Glasgow Coma Scale (GCS) was the most frequently scale used for consciousness evaluation among neurologic patients in, the emergency, critical and rehabilitative phases. However, it had limitations when assessing patients in a minimal consciousness state and patients with oro-endotracheal intubation. The scales recommended for consciousness evaluation in patients with coma or minimal conscious residing in long term care institutes or in acute care hospitals included the Coma Recovery Scale-Revised (CRS-R), WessexHead Injury Matrix (WHIM), Western Neuro Sensory Stimulation Profile (WNSSP), and Sensory Modality Assessment Technique (SMART). While the Full Outline of UnResponsiveness (FOUR) Scale was recommended to use for assessing levels of consciousness among neurologic patients with oro-endotracheal intubation in emergency and critical care unit.

In order to achieve accurate and reliable consciousness assessments of neurologic patients, the scales should be selected according to their psychometric properties. Prior to implementation the aforementioned scales in clinical practice, all nursing staff should be well trained in using the scales accurately.

**KEY WORDS: CONSCIOUSNESS ASSESSMENT SCALES /
NEUROLOGIC PATIENT / EVIDENCE BASED NURSING**

132 pages